

Hoe zorg je voor goed leesbare broodtekst?

Groei is goed. Groei werkt. Groei zorgt voor technologische ontwikkeling, voor werkgelegenheid. Groei brengt daarmee vooruitgang en bevrijdt ons zo uit de brute natuurtoestand van armoede en misère. En groei zal niet alleen welvaart brengen, maar ook de planeet redden. Want *groene* groei is hét paradigma van overheden wereldwijd om de klimaatcrisis op te lossen. Van Brussel en het Witte Huis tot Peking – onder alle beleidsmaatregelen schuilt het idee dat de wereldeconomie kan en moet blijven groeien om klimaatontwrichting te voorkomen, door middel van marktgeleide milieumaatregelen en technologische innovatie. Groene groei is de enige weg.

En niet alleen uit de klimaatcrisis. Groei is het wondermiddel voor álles. En dus is een van de *Sustainable Development Goals*: economische groei. Het is wat de Europese Unie, de Wereldbank en andere internationale organen met duizenden miljarden euro's, dollars en ponden najagen.

Nederland heeft een Nationaal Groeifonds opgericht om in vijf jaar tijd 20 miljard euro gemeenschapsgeld uit te geven, alles om de economische groei maar verder aan te jagen. De overheid heeft geen enkele duurzame visie aan deze opdracht verbonden. Het enige doel: het bbp verhogen. Niet dat we het slecht hebben, we zijn een van de rijkste landen ter wereld. Maar economische groei is per definitie goed, toch?

Afhankelijk van het ecosysteem

Maar wat als we het al die tijd mis hebben gehad? Wat als economische groei niet de oplossing voor alle problemen is, maar juist de bron ervan?

Er is niets zo krachtig als een idee waarvoor de tijd rijp is, zoals de Franse schrijver Victor Hugo al schreef. En de tijd lijkt rijp voor *degrowth*. Greta Thunberg, de Paus, het World Economic Forum in Davos, internationale media als *The New York Times* en de invloedrijke Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikke-

ling (OESO) – allemaal beginnen ze de vraag te stellen: is groei niet een illusie?

Het is niet voor het eerst dat die vraag wordt gesteld. Op 20 maart 2022 was het exact vijftig jaar geleden dat het profetische rapport *De grenzen aan de groei* van de Club van Rome verscheen. Strekking: de aarde raakt snel uitgeput – oneindige groei op een eindige planeet is onmogelijk.

Waar hebben we het eigenlijk over, als we het over 'de economie' hebben? Politici, beleidsmakers en de meeste economen stellen economie gelijk aan het bruto binnenlands product (bbp). Het gaat goed met de economie als het bbp groeit, en slecht als het niet meer groeit.

De zogeheten *post-growth*-beweging plaatst daar grote vraagtekens bij.

Natuurlijk is geen beweging compleet zonder hartstochtelijke onenigheid over woordkeus. *Post-growth*, *degrowth*, *doughnut economics*, *steady-state economics*: allemaal leggen ze andere accenten.

Leesbaarheid broodtekst | 1

Gebruik nooit een vet gewicht voor broodtekst. Dit leest onprettig

Vette lettervormen hebben dikkere lijnen en zijn breder dan standaard lettervormen, daarom contrasteren ze met de omliggende tekst. Vetdruk wordt voornamelijk gebruikt om nadruk te leggen op een belangrijk woord of passage in een tekst. Bij veel naslagwerken worden belangrijke sleutelwoorden bijvoorbeeld in vet afgedrukt, zodat het mogelijk is om in een oogopslag het gezochte woord te vinden.

Leesbaarheid broodtekst | 2

Gebruik nooit een te dun gewicht voor broodtekst.

Dunne lettervormen hebben dunnere lijnen en zijn smaller dan standaard lettervormen, daarom contrasteren ze met de omliggende tekst. Bij sommige lettertypes is het mogelijk om te kiezen uit diverse gradaties van dikte, bijvoorbeeld ultra condensed, light ultra condensed of thin ultra condensed.

Leesbaarheid broodtekst | 3

Gebruik nooit een *cursief* voor lange teksten. Dit vertraagt het lezen. gebruik ze enkel voor citaten, onderschriften of korte stukken tekst.

Cursieve tekst wordt vaak gebruikt om nadruk aan te geven, of om een vreemde uitdrukking aan te geven in een tekst.

Daarnaast wordt het in wetenschappelijke teksten gebruikt om variabelen en grootheden aan te duiden. Ook worden (in academische werken) titels van publicaties zoals boeken, tijdschriften en rapporten cursief weergegeven, inclusief eventuele ondertitels.

Leesbaarheid broodtekst | 4

Gebruik **nooit** een *script* voor lange teksten. Een script is een digitaal lettertype dat zo gemaakt is dat het lijkt op een handgeschreven letter

Ze worden als persoonlijker ervaren en zijn daarom uitermate geschikt voor het oproepen van emotie. Een script bestaat uit sierletters, zijn klassiek, elegant en creatief en geven een losse, informele sfeer aan maar zijn absoluut niet prettig om grote stukken tekst in te lezen.

Bij bedrijven in de voedsel- en drankensector en de kledingsector speelt emotie vaak een grote rol in de verkoop van de producten. Dat maakt het gebruik van een script voor zulke bedrijven een positieve uitwerking kan hebben.

Leesbaarheid broodtekst | 5

Gebruik **nooit** een bodonisoort voor lange teksten. Het grote dik dun contrast maakt de tekst lastig leesbaar. Gebruik het voor koppen en korte stukken tekst

Bodonisoorten, ook wel Didonen genoemd, staan bekend om hun haarschreven, die in een scherpe hoek aan de letter zitten. En een sterk dik dun contrast. Ze tonen een verfijnd letterbeeld en worden vaak gebruikt als kop in modeltijdschriften. Maar om ze te gebruiken om langere stukken tekst vorm te geven is af te raden. Op een gegeven moment gaat de tekst dansen voor je ogen en moet je met je ogen knijpen wil je het nog kunnen lezen. Dat wil niet zeggen dat je ze alleen voor een titel kan gebruiken.

Leesbaarheid broodtekst | 6

Een lange tekst zet je niet in KAPITALEN of kleinkapitalen. Het is lastig lezen en maakt de tekst wel HEEL ERG BELANGRIJK

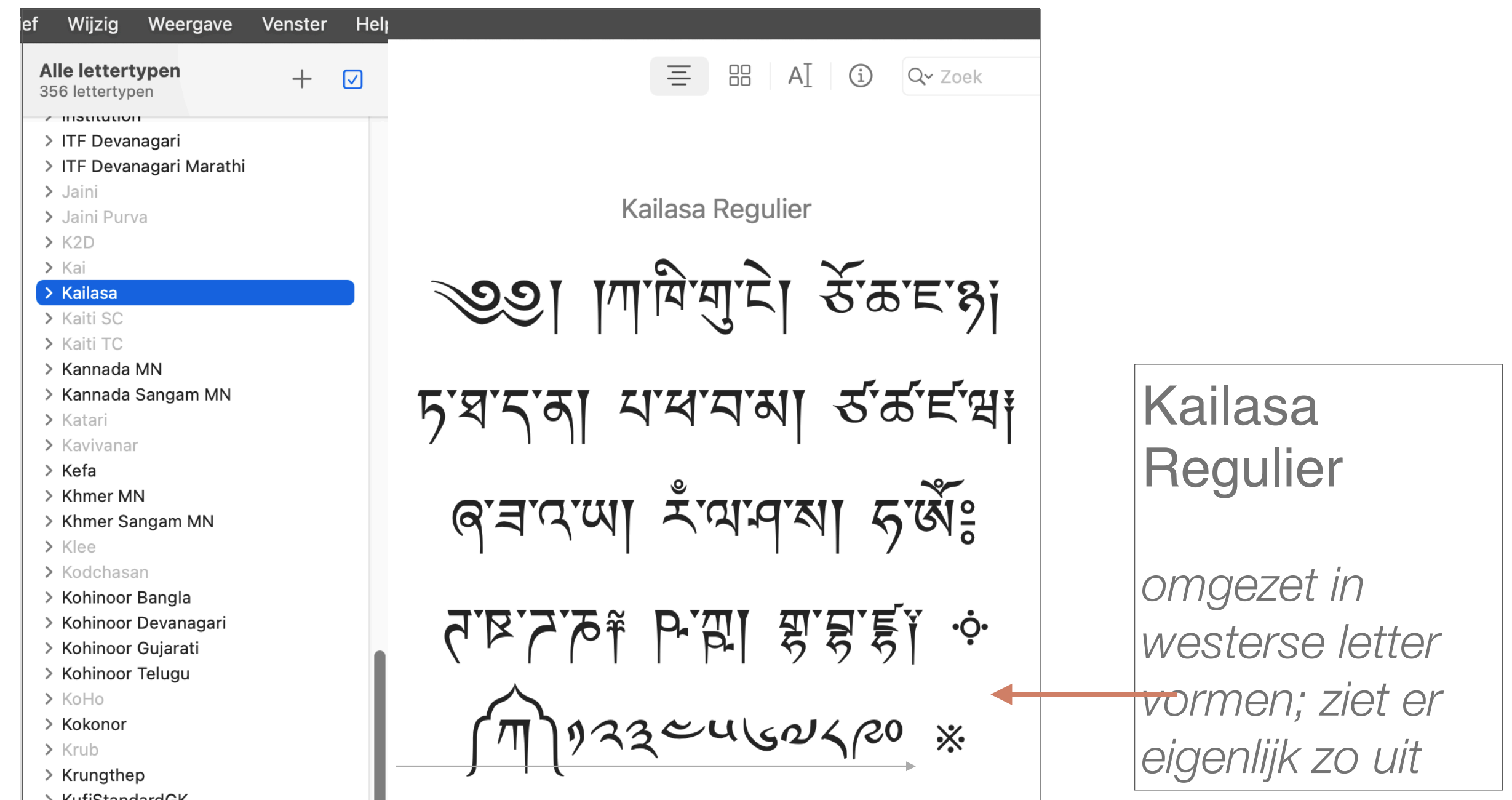
HOOFDLETTERS, OFTEWEL KAPITALEN, ZIJN BEDOELD VOOR KORTE TEKSTEN. HET LIEFST ZO KORT MOGELIJK. TENZIJ DE TEKST ZO BELANGRIJK IS DAT HET WEL IN KAPITALEN MOET GESCHREVEN WORDEN. SOMS KIEZEN VORMGEVERS ER OOK VOOR OM KLEINE STUKKEN TEKST IN KAPITALEN TE SCHRIJVEN, OMDAT DAT BINNEN DE LAY-OUT VORM, DE DOELGROEP EN HET DOEL PAST. MAAR DAT KOMT NIET VAAK VOOR, DENK HIERBIJ VOORAL AAN PUBLICATIES IN DE CULTUURSECTOR

Leesbaarheid broodtekst | 7

Je kiest ‘Westerse’ lettertypen.
Geen Aziatische, Arabische, Hebreeuwse
of Cyrillische letters. **Je computer zet
deze om naar westerse lettervormen,**
maar de spatiëring is vaak niet goed.

Je kan zo’n letter herkennen aan hun
naam:

- Bangla, Galvi, Devanagari, Telugu etc.;
woorden die wellicht doen denken
aan afhaalmaaltijden
- óf eindigen op een m of een n
Sanga MN

Mac: in de app ‘Lettertypecatalogus’ kan je goed zien welke letters niet westers zijn. Helaas niet zichtbaar in je tekstvenster in andere apps, die zet deze letter om naar westerse lettervormen.
Je kan ze vaak niet verwijderen van je computer.
Je kunt in de lettercatalogus de letters wel deactiveren. Maar dan nog verschijnen ze vaak in je tekstvenster.

Don'ts

Wat je **nooit** mag doen is het **rekken** of **stretchen** van lettertypes

Kies liever voor brede; of **smalle** lettertypes

rek nooit je
fonts uit

Lijst niet westerse lettertypen

Adelle Sans

Devanagari

Akaya Telivigala

Al Bayan

Al Nile Bold

Al Tarikh Regular

Annai MN

Apple SD Gothic Neo

AppleGothic Apple

Myungjo

Arial Hebrew

Arima Koshi

Bai Jamjuree

Baloo 2

Bangla MN

Baoli

BiauKai

Cambay Devanagari

Chakra Petch

Charmonman

Damascus

Devanagari

Diwan Kufi

Diwan Thuluth

Fahkwang

Farah

Farisi

Galvji

Grantha Sangam

MN

Gujarati

GungSeo

Gurmukhi

Hannotate

Hei

Heiti

Hiragino

InaiMathi

ITF Devanagari

Kai

Kailasa

Kaiti

Kannada

Katari

Kavivanar

Kefa

Khmer

Klee

Kodchasan

Kohinoor

KoHo

Krub

Krungthep

KufiStandard

Lahore

Lantinghei

Lao

Lava

LingWai

LiGothic

LiSong

LiSung

Maku

Malayalm MN

Mali

Mishafi

Modak

Mshtakan

Mukta

MuktaMahee

Muna

Myanmar MN

Myriad Arabic

Nadeem

Nanum Brush

New Peninim

Niramit Bold

Noto Sans +

toevoegingen zoals

Urdu etc.

October

Oriya

Padyakke

PilGi

PingFang

PSL Ornanong

Raanana Bold

Sama

Sangam MN

Sarabun

Sathu

Shobhika

Shree Devanagari

SimSong

Sinhala

Songti

Srisakdi

STHeiti

STIX

STSong

STXihei

Sukhumvit

Tamil MN

Telugu

Thonburi

Tiro Bangla

Tiro

Toppan B

Waseem

Weibei

Xingkai

Yuanti

YuGothic

YuKyokasho

YuMincho

Yaziji

Zawra